

Шевченко Ю. Т.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АВТОМОБІЛЬНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

В Україні транспортна галузь представлена наступними видами транспорту: залізничним, автомобільним, авіаційним, водним річковим, морським, трубопровідним. Обсяги вантажних перевезень постійно зростають, так в 2018р. – загальний обсяг вантажних перевезень складав 1642, 98 млн. т, в 2017 р. – 1582,01 млн. т, в 2016 р. – 1542,57 млн. т. В загальному обсязі вантажних перевезень найбільшу частку (більш ніж 90%) складають перевезення автомобільним та залізничним транспортом (табл. 1).

Таблиця 1. Структура вантажних перевезень в Україні за видами транспорту, %

Вид транспорту Рік	Залізничний	Морський	Річковий	Автомобільний	Авіаційний	Трубопровідний
2010	24,49	0,23	0,40	66,09	0,005	8,68
2011	24,85	0,22	0,30	66,31	0,005	8,21
2012	24,65	0,19	0,23	67,89	0,007	6,92
2013	24,13	0,19	0,15	68,57	0,005	6,85
2014	23,80	0,17	0,19	69,69	0,005	6,14
2015	23,74	0,22	0,21	69,22	0,005	6,59
2016	22,26	0,20	0,24	70,38	0,005	6,92
2017	21,46	0,14	0,23	70,90	0,005	7,26
2018	19,62	0,12	0,23	73,37	0,006	6,66

Складено на основі [3].

У 2018 році в галузі нараховувалось 90,59 тис. суб'єктів господарювання, з них 16805 (17,8%) – юридичних осіб та 74506 (82,2%) – фізичних осіб-підприємців (ФОП). Структура кількості зайнятих в галузі є прямо протилежною. Так із загальної кількості 905 тис. осіб працювало на юридичних осіб – 762 тис. (84,2%) та 143 тис. (15,8%) – на ФОП. Тобто, в середньому на одному підприємстві працювало 47 осіб, а на одного ФОП – менше двох[4].

В загальному обсязі вантажних автомобільних перевезень [4] найбільшу питому вагу складає продукція добувної промисловості, представлена металевими, урановими, торієвими рудами, а також торфом та ін. – 41,34%, сільськогосподарська продукція – 12,42% в тому числі зернові – 9,44%, харчові продукти, напої, тютюнові вироби – 11,72%. Інші види вантажів складають менше 10% від загальних обсягів автомобільних вантажних перевезень в середині країни.

У міжнародному сполученні (2018 р.) найбільшу питому вагу в загальному обсязі перевезених вантажів [4] складають харчові продукти, напої та тютюнові вироби – 16,26%, деревина та вироби з неї – 12,16%, меблі – 9,93%.

Вантажні перевезення саме автомобільним транспортом мають певні переваги перед іншими його видами, зокрема, можливість доставки по схемі «підприємство-виробник-склад», «склад-склад», «склад-магазин». Такі перевезення не потребують додаткових витрат на транспортування від місця прибуття вантажу до кінцевого пункту доставки. Традиційно автомобільний транспорт використовують для перевезення відносно невеликих обсягів вантажів на невеликі відстані. В логістичних схемах автомобільний вантажний транспорт використовують із іншими видами для перерозподілу вантажів з великих вантажних терміналів.

Одним із стримуючих подальший розвиток галузі факторів є запроваджене в Україні обмеження за вагою та габаритами вантажів, які можна перевозити на автомобільному засобі. Так, по затвердженим габаритно-ваговим нормам автопоїзд не повинен бути важче 40 т., а контейнеровоз – 44 т. Також сучасний стан автомобільних шляхів в нашій країні вкрай негативно відбивається на перспективах розвитку галузі, тому що незадовільний стан дорожнього покриття призводить до підвищення темпів зносу автотранспортних засобів, їх поломок та ДТП, що в свою чергу потребує додаткових витрат та знижує ефективність діяльності підприємства в цілому.

В цілому на розвиток галузі автомобільних вантажних перевезень впливають наступні фактори:

- темпи та обсяги виробництва різноманітної продукції та товарів;
- рівень розвитку роздрібної та оптової торгівлі всередині країни;
- платоспроможний попит та рівень доходів населення;
- тенденції розвитку зовнішньої торгівлі;
- якість транспортних шляхів;

Перспективним напрямком розвитку вантажних автомобільних перевезень вважають міжнародні перевезення. Так як обсяги вантажних перевезень на міжнародних маршрутах залежать від імпорту та експорту товарів, необхідно зважати на структуру основних видів вантажів для експортно-імпортних операцій. Для автомобільного вантажного транспорту перспективними можна вважати перевезення товарів з високою доданою вартістю, а саме побутової техніки, електроніки, олійних культур та полімерних матеріалів.

Останні роки на ринку вантажних автомобільних намітились тенденції зростання конкуренції[1-2], що потребує впровадження суб'єктами підприємницької діяльності в галузі дієвих механізмів управління, націлених на підвищення ефективності їх діяльності та зростання конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т. В. Організаційні зміни на підприємстві в умовах його інноваційного розвитку / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Економічний часопис - XXI. – 2015. – № 1-2(2). – С. 51-54.
2. Гринько Т. В. Формування системи управління інноваційним розвитком підприємств / Т. В. Гринько // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 4, т. 2. – С. 39-43.
3. Державна служба статистики. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Транспорт і зв'язок України 2018. Статистичний збірник. [Електронний ресурс]/ Режим доступу:http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/08/zb_tr2018pdf.pdf